

DOKUMENTATION ÅR 2020

Björn Ahnlund

ODLINGEN

Tönnersjö 4:2, Tönnersjö socken, Halmstads kommun

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2020:60

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

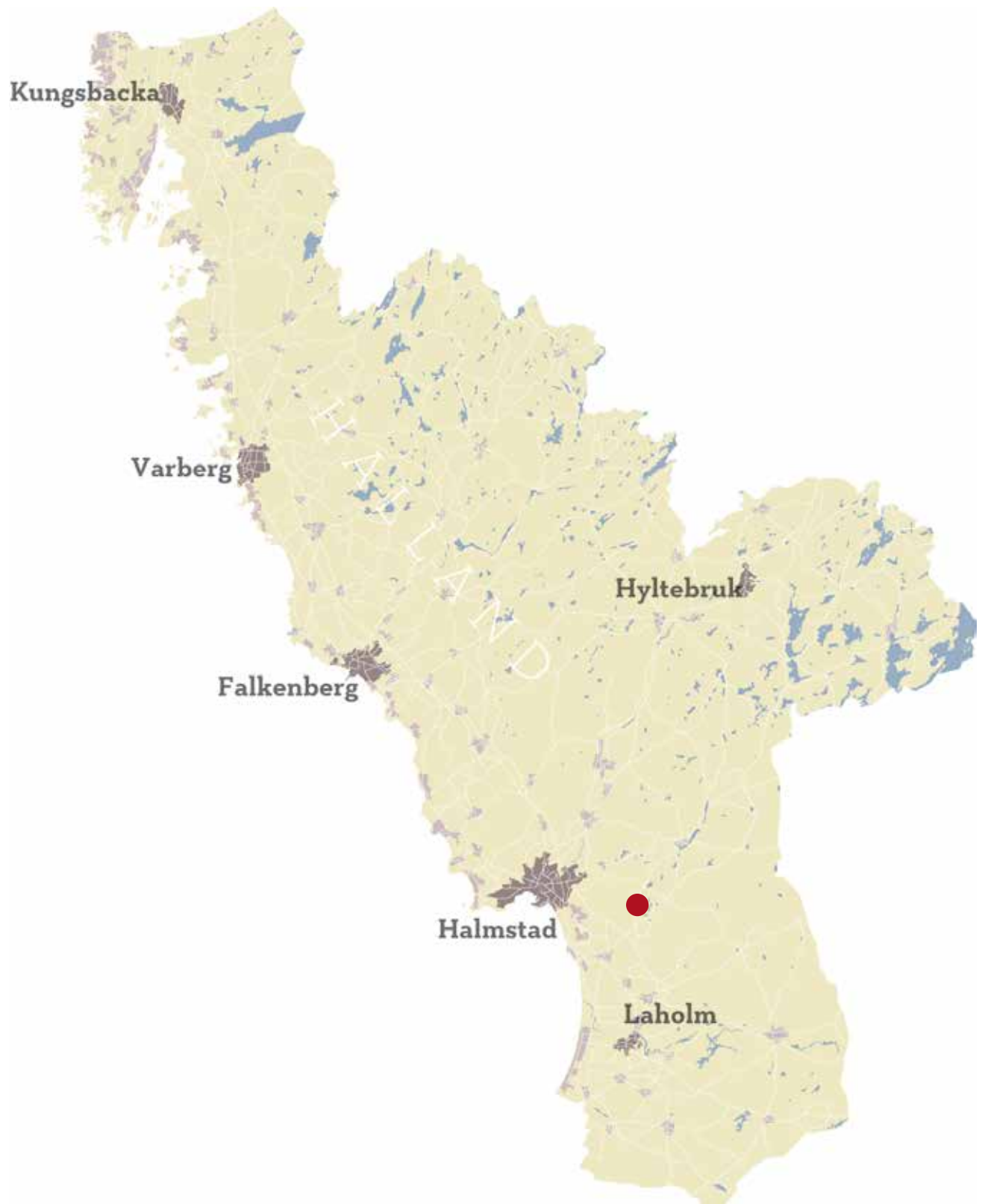
Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland
Uppdragsverksamheten, Halmstad 2020
Dokumentation år 2020
Bild framsida: Gården Odlingen, fasader mot nordost.
Foto: Björn Ahnlund (filmnr 2020-54).
Grafisk form och layout: Anders Andersson.
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.
Ärende nr 2020-207

Björn Ahnlund

ODLINGEN

Tönnersjö 4:2, Tönnersjö socken, Halmstads kommun

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2020:60

INNEHÅLL

Inledning.....	6
Uppdrag	6
Befintliga skydd	6
Föreslagna åtgärder.....	6
Historik.....	7
Beskrivning.....	8
Läge	8
Exteriör	8
Interiör.....	9
Kulturhistoriska värden	12
Konsekvensbeskrivning	12
Källor.....	12

INLEDNING

Uppdrag

Kulturmiljö Halland har fått i uppdrag av fastighetsägaren att göra en mindre dokumentation av manbyggnaden på gården Odlingen, fastigheten Tönnersjö 4:2. Arbetet har utförts av bebyggelseantikvarie Björn Ahnlund, Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer under september 2020.

Syftet med undersökningen är, förutom att fotodokumentera byggnaden, att utreda dess kulturhistoriska värde. Syftet är vidare att utgöra underlag inför prövning av rivningslov.

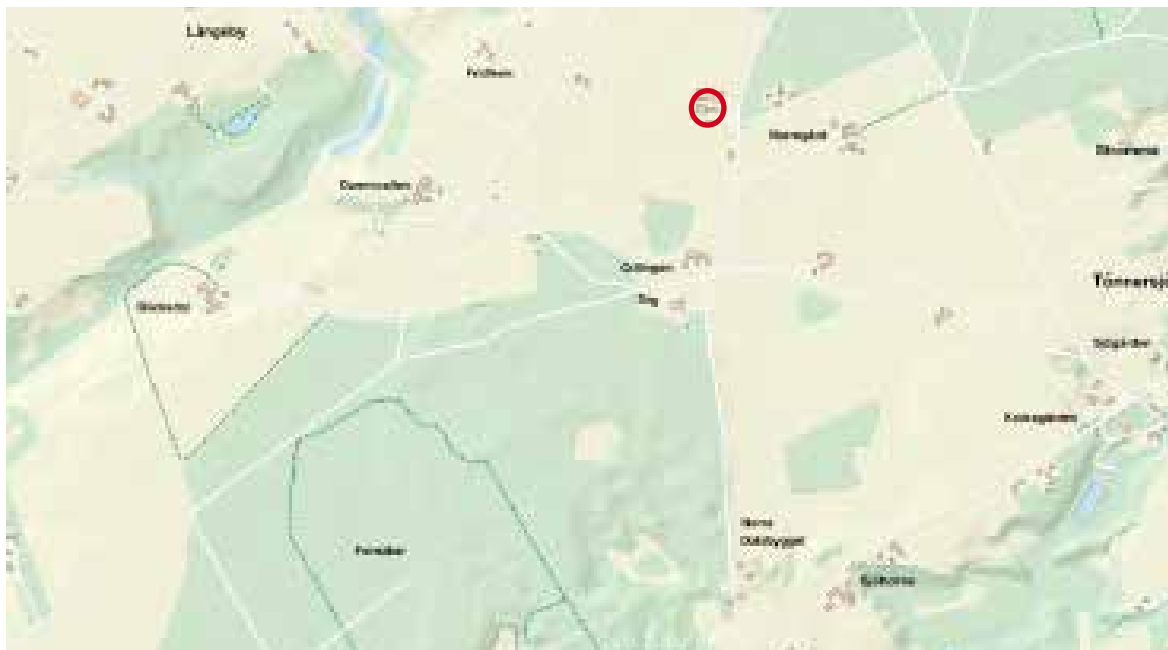
Befintligt skydd

Byggnaden och gårdsmiljön är inventerad som kulturhistoriskt värdefull, klass C, i den länstäckande bebyggelseinventeringen.

Plan- och bygglagen reglerar att en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas (PBL 2010:900 8 kap 13 §). Vidare ska ändring av en byggnad utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden (PBL 2010:900 8 kap 17§). Dessa paragrafer gäller generellt även om inget särskilt bestämts om detta i detaljplan.

Föreslagna åtgärder

Fastighetsägaren har ansökt om rivningslov för byggnaderna på fastigheten.

Den röda ringen markerar den aktuella byggnaden. Karta: Halmstad kommun

HISTORIK

Gården Odlingen har ursprungligen varit en arrendegård under Stjärnarps gods. Troligen etablerades den först under 1800-talet. Under en period i slutet av 1800-talet ägdes den av kronan från vilken den friköptes 1905 av Karl Magnus Nilsson.

Manbyggnadens ålder är ej fastställd men troligen är den från andra halvan av 1800-talet. Enligt en uppgift ska den vara uppförd på 1880-talet. Liksom flera av Stjärnarps arrendegårdar uppfördes det i tegel från godsets egna tegelbruk.

Utdrag från Häradsekonomiska kartan 1919-25 med gården Odlingen inringad. Karta: Lantmäteriet®

BESKRIVNING

Läge

Gården Odlingen ligger öster om Stjärnarps god där slättbygd övergår i skogsbygd. Gårdsmiljön utgörs av en friliggande mangårdsbyggnad söder om gårdsplanen och ekonomibyggnader norr om gårdsplanen.

Exteriör

Byggnaden står på en låg grundmur av marksten och är däröver uppförd i en våning med väggar av rött handslaget tegel. Gavelröstena är klädda med rödfärgad locklistpanel och taket är täckt med eternitplattor i rutmönster. Fönstren består av vitmålade tvåluftsfönster utan spröjs. Mitt på fasaden sitter en modern entrédörr i vitt kompositmaterial. Fasaden uppvisar flera skador där murbruk och tegel vittrat sönder.

Norra fasaden.
Nedan vy från trädgårdssidan.

Detalj av takfot.

Nedan t.v: Teglet i fasaden har delvis vittrat och fogarna lossnat. Den invändiga tilläggsisoleringen kan ha bidragit till skadorna.

Nedan t.h: Grundmuren av marksten är endast bitvis synlig.

Vy från nordväst

Interiör

Invändigt kan den ursprungliga planlösningen med dubbel rumsbredd skönjas. Interiören är i övrigt starkt förändrad genom invändig isolering och skivmaterial på väggar och tak, plastmattor på golv etc. Den centralt placerade murstocken har till stora delar tagits bort. En modern trappa leder upp till vinden, vilken inretts under 1970-talet.

Byggnadens interiör har kraftigt förändrats under senare decennier. Sättugnen i gjutjärn är i princip den enda äldre byggnadsdetaljen. Denna har eventuellt ingått i en tidigare bakugn i huset.

Vy från köket mot entréhallen.

Tegelstenarna är delvis murad stående. Murbuket har här tappat bindningsförmåga och stenarna hänger löst.

Trappa upp till vinden. T.h. köket.

Väggarna har isolerats invändigt och klätts med gips.

KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Byggnadens och gårdsmiljöns kulturhistoriska värde är främst knuten till Stjärnarps gods med dess arrendegårdar. Gården är representativ för denna bebyggelse, där manbyggnaderna, liksom godsets egna byggnader, ofta uppfördes i tegel. Gården har därtill ett miljöskapande värde.

Bostadshuset bedömdes redan vid inventeringen 2006 vara i dåligt skick. Skicket har till dags dato ytterligare försämrats. Invändigt är byggnaden kraftigt förvanskad genom åren.

KONSEKVENSBESKRIVNING

En rivning innebär att de kulturhistoriska värdena knutna till byggnaden försvinner.

I detta fall är i praktiken endast tegelfasaden bevarandevärd. Vid en rivning är det önskvärt att tegelstenar som ej är skadade tas tillvara för att om möjligt återanvändas i gårdsmiljön.

KÄLLOR

Svenska gods och gårdar, Del XXII, Halland. Uddevalla 1939.

Hallands bebyggelse: En skildring i ord och bild. Malmö 1964.

Postadress: Tollsgatan 7 | 302 32 Halmstad | Tel: 035-19 26 00
E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se